1853. 63.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 9 AUGUSTUS.

BEKENDMAKING.

Bij deze wordt aan de belanghebbenden bekend gemaakt, dat uithoofde van noodzakelijke herstellingen aan de DRAAI-BRUG bij de *Hoeksterpoort* te *Leeuwarden*, de Passage met Rijtuigen over dezelve van den 10 tot en met 13 dezer ZAL ZIJN GESTREMD.

Leeuwarden, den 6 Augustus 1853.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 5 Augustus 1853, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 9,75.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood*	- 230,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 230,00.

Leeuwarden, den 6 Augustus 1853.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

Sedert de vorige opgaaf is bij den Commissaris des Konings in Friesland ontvangen, ten behoeve van de ongelukkige bewoners van den Molukschen archipel:
Door bezorging van het gemeente-bestuur van Hauwerd-rhem . . *f* 41.76½.

COMMISSARISSEN uit **GEDEPUTEERDE STATEN** van *Friesland*, mede uitmakende de commissie, belast met de keuring der Dekhengsten enz. binnen deze provincie, maken bij deze bekend:

1. Dat op Dingsdag den 23 Augustus 1853, 's voormiddags precies te 10 ure, in het Zaailand te Leeuwarden zal plaats hebben de keuring van alle Dekhengsten, vroeger door de commissie goedgekeurd; bij welke gelegenheid zal worden onderzocht of de premie, bij het provinciaal reglement toegezegd, al of niet zal worden toegewezen.

2. Dat den daarop volgenden dag, Woensdag den 24 Augustus 1853, op voormelden tijd en plaats zal worden gevaceerd tot de toewijzing van negen premien aan de eigenaren van de negen beste zwarte of bruine merrien, die tot dat einde genegen mogten zijn hunne moeder-paarden aan de Commissie te vertoonen; wordende de belanghebbenden uitgenoodigd één uur voor de keuring de noodige opgaaf te doen van de merrien, met welke zij naar de uitgeloofde premien wenschen te dingen.

Leeuwarden, den 8 Augustus 1853.

M. KINGMA.
C. VAN EIJSINGA.

LONDEN, den 4 Augustus.

Het Huis der gemeenten heeft dezer dagen beraadslaagd over de van regeringswege voorgedragene wet, betreffende het oprigten van een corps gewapende kustbewaarders, zamengesteld uit vrijwilligers. De minister voor het zeewezen, sir *J. Graham*, heeft zijne verwachting te kennen gegeven, dat de sterkte van dit corps zou kunnen opgevoerd worden tot 18 à 20,000 man. Voorshands echter zullen slechts 10,000 man in dienst genomen worden. De manschappen zullen tegen hetzelfde handgeld, als die van de onlangs opgerigte burger-militie, in dienst genomen worden, voor den tijd van 5 jaren, en jaarlijks gedurende 28 dagen geoefend worden, hetzij aanboord van 's lands schepen, hetzij te lande. Die oefeningen zullen ook de behandeling van grof geschut betreffen. In oorlogstijd zullen de manschappen tot werkelijke dienst opgeroepen kunnen worden voor den tijd van een jaar.

— Volgens eene officiële opgave zijn van 1 April tot 1 Julij uit die havens van het Vereenigde Rijk, alwaar Gouvernements-ambtenaren toezigt op de landverhuizing houden, 115,959 landverhuizers vertrokken, waarvan 17,152 naar Australie; er hebben alzoo wekelijks gemiddeld 8920 personen het land verlaten, dat is zoo veel als de bevolking van het meerendeel der steden van Groot-Brittannie. Daar de sterfte in het gemelde vierendeeljaars in Engeland ongemeen groot was, heeft het aantal geboorten dat der sterfgevallen slechts met 50,857 overtroffen; hierbij naar raming een evenredig cijfer voegende voor Schotland en Ierland (alwaar van de geboorte- en sterfgevallen geene registers als in Engeland worden gehouden), bevindt men dat het Vereenigd Rijk in het tweede vierendeel dezes jaars aan inwoners ruim 36,000 inwoners verloren heeft.

— Een Britsch oorlogsvaartuig, het stoomschip *the Rattler*, heeft den 11 Mei jl. in de wateren van China, en wel in de kleine haven van Namquan, eene vrij sterke vloot van zeeroovers aangetast en na een ernstig gevecht al de jonken vernield of genomen. Vijftig zeerovers zijn in de hand der Engelschen gevallen en aan de Chinesche mandarijnen tot teregtstelling overgeleverd; 84 stukken geschut van verschillende grootte zijn buit gemaakt. *De Friend of China* van den 1 Junij geeft een omstandig verslag van dit gevecht en beschrijft het als »een der meest eervolle wapenfeiten die immer in de Chinesche zeeën door een enkel schip verrigt zijn."

— De *Times* kan in weerwil van zijne voorzigtigheid, omtrent de Oostersche kwestie toch zijne vrees niet onderdrukken, dat het ten slotte toch wel eens tot handelen in plaats tot onderhandelen zou kunnen komen. Hij maakt uit de beantwoording der laatste interpellatien op, dat het vertrouwen van het Engelsche kabinet op eenen gelukkigen afloop der Oostersche verwikkelingen, juist niet grooter schijnt te worden. Men kan, zoo zegt het blad, het ergste verwachten van een autocraat, die zich nooit ontzien heeft de inkomsten van een vreemd gewest midden in den vrede in zijn zak te steken; eene daad, die men een feitelijke roof kan noemen. Wel billijkt de *Times* nogthans, na het overtrekken van de Pruth, de lankmoedigheid der Westersche mogendheden, want daaraan heeft men de toetreding der Duitsche regeringen te danken. Doch verder langs den weg der concessiën voort te gaan, acht hij onmogelijk; want dwingt men Turkije tot eene schandelijke onderwerping, dan stelt men het aan het gevaar eener omwenteling bloot, en dan zou de Czaar ophouden de openlijke vijand van Turkije te zijn, om de beschermer van zijn slagtoffer te worden. In zoo ver is de *Times* het met de inzigten der vijanden van Rusland eens, terwijl hij tevens hen, die onvoorwaardelijk den vrede wenschen gehandhaafd te zien, op nieuw hoop geeft, daar hij berekent, dat, daar de voorstellen tot bemiddeling eerst Zondag, of welligt Maandag uit Weenen zijn afgezonden, het beslissende antwoord nog veertien dagen, zoo niet langer zal uitblijven.

Na voorts een blik op de voortdurende krijgstoerustingen geworpen te hebben, houdt de *Times* het er voor dat dit heerschzuchtig optreden, Ruslands invloed in Europa benadeeld heeft. Noch te Weenen, noch te Berlijn, noch aan de kleine Duitsche hoven, zijn de Russische intrigues gelukt.

— In berigten uit Parijs is laatstelijk gezegd dat de Keizer der Franschen het behoud van zijn leven aan eenen Prins van het Huis van Orleans te danken had. Het blijkt thans dat er voor die bewering eenige grond is. Den 2 dezer werd voor een policiegeregt alhier een Franschman teregt gesteld die aan den Prins van Joinville aangeboden had den Franschen Keizer om het leven te brengen voor een loon van 20 p. st. De Prins zond het schriftelijk aanbod aan de policie. De verdere behandeling der zaak is verschoven in afwachting dat de Prins zelf zou kunnen komen getuigenis geven voor den regter.

— In de New-Yorksche dagbladen van 22 Julij vindt men het volgende ijzingwekkende voorval vermeld:

»Drie mannen hadden zich in een ligt vaartuig op de Niagara-rivier nabij den waterval gewaagd, en werden al spoedig naar den afgrond gesleept. Twee dier ongelukkigen stortten in de bruischende waterkolk, terwijl de derde, tot groote verbazing der aanschouwers, zich aan den rand der diepte aan eene uitstekende rots had weten te grijpen. Men poogde verscheidene schuiten naar hem af te sturen, die alle omsloegen, doch voorzag hem op deze wijze van levensmiddelen, welke in bakken aan touwen tot hem werden afgedreven. Eindelijk kwamen reddingbooten van Buffalo, doch op het oogenblik dat hij zoude gered worden, deed uitputting hem los laten, en ofschoon hij zich nog door zwemmen trachtte te redden, werd hij door de kracht des waters medegevoerd, stortte onder het uiten van den laatsten angstkreet naar beneden en verdween voor de oogen der ontstelde menigte, die buiten magte was hem hulp te verleenen.

PARIJS, den 4 Augustus.

Het algemeen houdt zich hier meer met de toebereidselen voor de feesten van den 15 dezer bezig dan met de staatkunde. Die feesten zullen dit jaar ongemeen prachtig zijn, te oordeelen naar de reusachtige toebereidselen, welke men daarvoor op verschillende punten dezer hoofdstad en vooral in de Champs Elysées ziet maken. Voor het bij die gelegenheid te houden Napoleontisch banket hebben zich bereids zoo vele inschrijvers opgedaan, dat de lijst weldra gesloten zal worden.

Op het paleis van St. Cloud is voor de Keizerin een zeer prachtig kantsieraad ontvangen, dat H. M. eenigen tijd geleden bij de fabriek van *Puy* had besteld. Tot nog toe had men zelden zoo iets voortreffelijks van kantwerk gezien; de Keizerin heeft de hertogin van *Bassano* opgedragen in haren naam de fabriekanten geluk te wenschen met de voltooijing van een zoo schoonen arbeid.

H. M. verwacht eerlang voor haar toilet een te Nancy besteld geheel gewaad; de Vorstin zou gaarne wenschen dat het voor de receptie op den 15 dezer gereed was, doch zulks zal niet mogelijk zijn, om de groote zorg welke het werk vereischt.

— Men spreekt thans veel over de moeijelijkheid voor de gouvernementen om met het Hof van Rome in goede verstandhouding te blijven. Er gaat bijna geen dag voorbij dat niet de eene of andere oorzaak van oneenigheid of ten minste verkoeling tusschen dit Hof en eenigen Staat die niet jegens Rome die onderwerping aan den dag legt waarop het vermeent regt te hebben, zich openbaart. — Zoo heeft thans Portugal, die *zeer getrouwe* natie, den toorn opgewekt van het Vaticaan, en schijnt een conflict tusschen de beide Hoven ophanden.

De *Univers* meldt, dat het Piemontesche gouvernement zich aan een nieuwen pauselijken banvloek heeft blootgesteld, daar het zich zelf sedert drie jaren van eene *schatting* van 2000 écus welke de Pauselijke Stoel beweert dat de Kroon van Sardinie hem schuldig is, ontheven heeft. De Koning van Sardinie is aan den Paus eene schatting verschuldigd, even als de hospodars en de onderkoning van Egypte aan den Sultan, hun opperleenheer. Intusschen heeft de koning van Sardinie zich niet verpligt geacht deze som te betalen, en de *Univers* vestigt thans de aandacht der geheele wereld op het plegtige protest van den Paus te dier zake, op den dag van het feest van St. Pieter. Na de groote mis, op het oogenblik dat de processie zich in beweging stelde, heeft de Paus de volgende woorden uitgesproken:

»Wij protesteren tegen een Roomsch-Katholijk Vorst, die, sedert drie jaren, verzuimd heeft eene aan den H. Stoel verschuldigde schatting te voldoen, doch van wien wij eerlang voldoening hopen te ontvangen, door zich op eene kinderlijke wijze van zijne verpligtingen jegens ons te kwijten."

De Sardinische zaakgelastigde was bij de plegtigheid tegenwoordig, en de *Univers* hoopt dat hij aan zijn gouvernement verslag zal hebben gedaan van het incident; doch het blad drukt de vrees uit, dat de Piemontesche ministers zich daarom niet tot de betaling zullen gedrongen voelen.

— Betreffende de Oostersche aangelegenheden heeft men heden niets naders vernomen. Ter beurze was men nog even bekommerd en vreesde men, dat de Czaar de voorslagen tot schikking, hem door de drie vereenigde mogendheden aangeboden, van de hand zou wijzen. Het ontbreekt intusschen niet aan personen, die van meening zijn, dat men minder vrees behoeft te koesteren voor eene verwerping der voorstellen van de mogendheden, dan voor de opgewondenheid der oud-Turksche partij in Konstantinopel; dat Oostenrijk zich niet met de Oostersche aangelegenheden zou hebben gemoeid, indien het niet vooraf verzekerd ware geweest, dat zijne *geheel vrijwillige tusschenkomst* tot een gewenscht doel zou leiden; eindelijk dat de Russische Keizer niet dan in de uiterste noodzakelijkheid zal overgaan tot eenen maatregel, waardoor hij eene vijandige houding zou aannemen, als 't ware, tegenover geheel Europa, en die het binnenloopen der vereenigde eskaders in de Dardanellen noodwendig ten gevolge zou hebben.

FRANKFORT, den 3 Augustus.

De maatregelen die de Russische Regering binnen 's lands neemt, zijn niet van vredelievenden aard. Den 20 Julij werd eene ukase afgekondigd waarbij eene ligting voor het staande leger bevolen werd van zeven man op elk duizendtal inwoners van de oostelijke helft des Rijks, wier bevolking op 23 millioen begroot wordt. Tevens worden de gewesten die bij de laatstvorige ligting vrijgesteld zijn, opgeroepen om de achterstallige lotelingen (drie van elk duizendtal inwoners) alsnog te leveren; zoodat in sommige gewesten de ligting een man van elk honderdtal zielen zal bedragen. Voor zulke groote militaire toerustingen is veel geld noodig; en den minister van finantien is gevraagd, of over een gedeelte der in eenige vestingen opgestapelde specie zou kunnen worden beschikt. Maar dit goud is de grondslag van het Russische papiergeld; en de minister van finantien bragt tegen de aanwending van een gedeelte van dat fonds zoo veel bezwaren in, dat daarvan vooreerst is afgezien. De Keizer wendde zich toen tot de Heilige Synode met verzoek om een voorschot van zestig millioen roebels. Dit collegie verklaarde zich bereid om aan 's Keizers bevelen te gehoorzamen, wat er ook van komen mogt, maar gaf tevens te kennen, dat het aan zijne bewaring toevertrouwde vermogen het goed der kerk en voor heilige doeleinden bestemd was; kortom het hield zijne beurs gesloten. In deze feiten ligt voorzeker een blijk van finantiële zwakheid der Russische Regering; maar men vergete niet dat, wanneer het werkelijk tot eenen oorlog kwam en deze oorlog het voorkomen aannam van eenen strijd voor de godsdienst, de geestdrift des volks bereidwillig offers aan de schatkist zou brengen. Intusschen wordt niets verzuimd wat de eerzucht en het nationaal gevoel van het volk kan opwekken; en zelfs in staatsstukken wordt een hartstogtelijke toon tot het publiek gevoerd, voor alsnog echter, naar men ons verzekert, zonder veel uitwerking te hebben bij het volk, hetwelk niet gelooft dat zijne kerk in eenig gevaar is.

De dagbladen deelen thans opgaven mede omtrent de sterkte en zamenstelling der Russische land- en zeemagt, welke, naar zij verzekeren, uit echte bronnen geput zijn. Volgens die opgaven bestaat de geregelde landmagt uit 30 divisien of 120 regementen infanterie, en 15 divisien of 60 regementen cavalerie; en is zij met de reserve en de dépôts hoogstens 628,000 man met 1540 stukken geschut sterk. Hierbij voege men nog 30 tot 50,000 kozakken met hunne ligte artillerie, alsmede de gendarmerie en andere gewapende corpsen voor de binnenlandsche dienst. Van deze krijgsmagt is op dit oogenblik in Europa in de daad niet meer beschikbaar dan 420,000 man, 72,000 paarden en 1272 kanonnen; eene sterke krijgsmagt, maar die, zoo als de Parijsche bladen aanmerken, geevenaard wordt door hetgeen andere groote mogendheden kunnen op de been brengen.

De Russische vloot bestaat volgens die dagbladen uit vijf en veertig linieschepen en dertig fregatten, verdeeld in vijf eskaders; voor drie daarvan is de haven van Croonstadt in de Oostzee, en voor de twee overige de haven van Sebas-

[illegible] als vereenigingspunt aangewezen. De Groothertog *Constantijn* is benoemd tot groot-admiraal der vloot en houdt thans eene inspectie [illegible] haar. Deze vloot is minder sterk dan hare talrijkheid zou doen denken. Met uitzondering der Grieken en Finnen, die doorgaans goede zeelieden zijn, is de bemanning der oorlogschepen slecht zamengesteld en meestal onvoltallig. Men heeft het eerste eskader nog niet kunnen uitrusten; het derde is onlangs van Croonstadt in zee gestoken; het tweede is na eenige evolutien in de Oostzee uitgevoerd te hebben, weder voor anker gaan liggen.

's GRAVENHAGE den 5 Augustus.

Men zegt dat HH. KK. HH. Prins en Prinses *Hendrik* der Nederlanden zich tegen het einde dezer maand naar Luxemburg begeven zullen, waar reeds toebereidselen tot hunne ontvangst gemaakt worden.

Naar men verneemt heeft H. M. de Koningin-Weduwe Petersburg verlaten en is naar Moskow vertrokken, van waar H. M. zich naar Weimar zal begeven.

HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik*, benevens Prinses *Marie*, bevinden zich nog bij voortduring te Petersburg.

— De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn ter vergadering opgeroepen tegen Dingsdag den 23 Augustus aanstaande.

— De commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp over het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen heeft haar eindverslag reeds uitgebragt.

In aanmerking nemende, dat door de wijzigingen, in het ontwerp gebragt, wel aan bedenkingen van gewigtigen aard tegen het oorspronkelijk voorstel gevolg gegeven, maar toch het beginsel van dat voorstel onveranderd gebleven is; dat die wijzigingen, in verband met de beschouwingen, waartoe zij betrekking hebben, reeds in de afdeelingen der Kamer overwogen zijn, en dat de memorie van beantwoording, voor zoo ver zij de in het voorloopig verslag behandelde onderwerpen aanroert, geene nieuwe gezigtspunten opent of redeneringen behelst, die eene nadere opzettelijke overweging in de afdeelingen noodzakelijk maken, is de commissie *eenparig tot het besluit gekomen, dat te dezer zake geene nieuwe overweging in de afdeelingen der Kamer gevorderd wordt.*

De commissie heeft voorts gemeend, zich bij dit eindverslag van het uitbrengen van een eigen oordeel over de punten, bij de gewisselde stukken over het genoemd wets-ontwerp behandeld, te moeten onderhouden.

Men verzekert dat de openbare beraadslagingen der Tweede Kamer, over het wets-ontwerp, in den loop der volgende week aan de orde worden gesteld.

— De Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk heeft in een harer laatste zittingen met genoegen vernomen het gunstige berigt der overgangen uit de Roomsch-Katholieke Kerk, tot ons Hervormd Genootschap; daarbij den wensch uitdrukkende, dat alle deze overgangen uit volle overtuiging en Christelijke beginselen mogen zijn ontstaan.

Naar aanleiding der vrage door een klassikaal Bestuur tot de Synode gerigt, is bepaald geworden dat bij onverwachte ontstentenis van een Predikant, geen ander dan alleenlijk de voorlezer ter bevordering van Christelijke stichting, de verzamelde gemeente zal bezig houden en zulks met de lezing van een gedeelte uit Gods H. Woord, en met behoorlijk kerkgezang.

Al verder heeft de Synode zich verpligt geacht warmen dank te zeggen aan de Synodale Commissie, wegens hetgene door haar is verrigt, ten opzigte der treurige gebeurtenis te Toscane, en wegens haren ijver bij het ingediend adres tegen het gewijzigd concept der Armenwet.

Eindelijk heeft de Synode ook haar gevoelen uitgesproken, en zulks bij eene deswegens aan haar gerigtte vraag, dat overal, waar zulks kan en behoort te geschieden, des Zondags namiddags even zoowel als des voormiddags de Godsdienstoefeningen, ter bevordering van Christelijke kennis en ware Godzaligheid, moeten onderhouden worden, en dat de Leeraren en Kerkeraden deswegens behooren te beproeven, wat zij tot het gewenschte einde alsnog vermogen.

AMSTERDAM, den 5 Augustus.

Woensdag jl. werd de achttiende algemeene kerkelijke vergadering der Herstelde Evangelisch-Luthersche kerk in het Koningrijk der Nederlanden, door den daartoe door Z. M. den Koning benoemden voorzitter, den Hoog Eerw. heer *Everts*, predikant te Enkhuizen, geopend.

— Ter algemeene vergadering van het hoofdbestuur en de afgevaardigden der districts-commissien van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, gehouden den 27 Julij 1853, is uitgebragt 37ste jaarlijksche verslag. Uit gemeld verslag bleek, dat gratificatien werden verleend aan 1869 personen, als aan: 281 verminkten van den veldtogt van 1815; 82 nageblevenen van gesneuvelden van idem; 31 verminkten van den veldtogt van 1814; 102 verminkten in Nederl. overzeesche kolonien of bezittingen buiten Europa; 65 verminkten uit oorlogen voor November 1813; 237 verminkten in den strijd tegen Belgie; 105 nageblevenen van gesneuvelden van idem; 966 infirmen, waaronder zich bevinden 575 blinden, terwijl de overige alle in bevolen dienst infirm zijn geworden, of volle 40 jaren hebben gediend; totaal 1869 personen. De overgelegde rekening toonde aan, dat in 1852 het te kort op nieuw kleiner was geweest dan in het jaar te voren.

LEEUWARDEN, den 8 Augustus.

De 25ste verjaardag van H. K. H. de Kroonprinses van Noorwegen en Zweden, dochter van HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik der Nederlanden*, is jl. Vrijdag met het houden eener groote parade door het garnizoen enz. alhier gevierd geworden.

— In den nacht van den 3 op den 4 dezer is er bij eenen landbouwer onder Minnertsga, een diefstal, door middel van inbraak, gepleegd. Ten gevolge eenige gedane nasporingen door de policie alhier, zijn bij eenen uitdrager verscheidene der ontvreemde voorwerpen gevonden, die tot de ontdekking der daders van den diefstal hebben geleid, en heeft het der policie mogen gelukken deze in handen te krijgen en ieder afzonderlijk naar het huis van arrest te doen overbrengen. Een der medepligtigen, zijnde eene vrouw, wist op den Ewal gekomen aan de handen van den stads-majoor te ontsnappen en sprong toen van het hoogste punt in het water. Door spoedig aangebragte hulp is zij echter tegen haren wil gered en vervolgens naar het locaal der nachtwachts gebragt, waar men de hulp van de heeren dr. *Gescher* en chirurgijn *Vos* heeft ingeroepen. Naar wij vernemen is zij in zooverre hersteld, dat zij heden morgen naar het huis van arrest is kunnen worden overgebragt.

— Ter Provinciale Griffie liggen ter lezing, de voorwaarden waarnaar den 17 Augustus 1853, te 's Gravenhage, zal worden aanbesteed de leverantie van het papier, voor de algemeene landsdrukkerij benoodigd in 1854 en 1855.

— Bij de dezer dagen plaats gehad hebbende herstemming voor de verkiezing van een lid voor den gemeente-raad van *Haskerland*, is gekozen de heer *I. J. Rinkes* met 99 stemmen, terwijl de heer H. Risselade 98 stemmen op zich vereenigde.

Voor de buitengewone vacature moet eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren *G. P. Cath* en dr. *H. Wehlburg.*

— Men verneemt dat te Harlingen onder directie der heeren *Bernelot Moens & Co.*, eene nieuwe stoomboot maatschappij, bestemd voor de vaart van daar op Londen, gevestigd is. Naar men zegt is daartoe het Engelsch stoomschip *the Queen* reeds aangekocht en zal de dienst weldra een aanvang nemen.

— Te Buitenpost hebben Donderdag jl. aan de harddraverij 14 paarden naar de uitgeloofde prijs en premie gedongen. De prijs, *een zware zilveren trekpot en dito melkkan*, werd behaald door den zwarten ruin *Malle Jan*, van den heer *A. Hartsema*, van Lutjegast, bereden door *R. Boersema*, en de premie *eene dito tafelschel*, door het zwart langstaart ruinpaard van *P. de Boer*, te Leeuwarden, door den eigenaar zelven bereden.

— De aangekondigde harddraverij te Akkrum, is onder begunstiging van fraai weder zeer ten genoegen der aanschouwers afgeloopen; 16 paarden dongen naar den fraaijen prijs (zilveren tabakspot en komfoor) die behaald werd door de bruine merrie van *G. S. Sijtsma*, te Hardegarijp, bereden door *G. Reitsma.*

— Bij besluit van den 5 dezer no. 73, heeft Z. M. goedgevonden aan de commissien uit de Provinciale Staten van Groningen en Friesland, belast met het gemeenschappelijk onderzoek en overweging van het plan van bedijking van een gedeelte der Lauwerzee, ontworpen door de daartoe ingestelde staatscommissie, met uitnoodiging een gemeenschappelijk verslag en voorstel aan de Staten in hunne aanstaande wintervergadering uit te brengen, magtiging te verleenen om na het sluiten der Statenvergadering hare werkzaamheden voort te zetten.

— Bij Koninklijk besluit van den 4 dezer, no. 72, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Bierum, Godlinse, Holwierda, Krewerts, Losdorp en Spijk, waarvan de hoofdplaats zijn zal de gemeente Bierum, de heer *M. Feickens*, thans ontvanger te Dalen.

— Bij besluit van den 4 dezer heeft Z. M. goedgevonden te bepalen, [illegible] den eersten September 1853 niemand tot het examen in de wiskunde, voorgeschreven bij de artikelen 4, 5, en 6 van het Koninklijk besluit van 9 September 1826, no. 45, wordt toegelaten, dan op vertoon van het bewijs, dat hij aan eene latijnsche school of een gymnasium de studien ten einde toe met vrucht volbragt heeft.

Bij ontstentenis van dit bewijs is hij gehouden een voldoend examen af te leggen voor de letterkundige faculteit aan eene der hoogescholen, bijgestaan door den hoogleeraar in de wiskunde. Dit examen wordt in het openbaar gehouden.

Die afgewezen is wordt niet dan na verloop van een jaar op nieuw tot het examen toegelaten. Te dien einde wordt door de faculteit onmiddellijk van elke afwijzing kennis gegeven aan de faculteit der andere hoogescholen.

Bovenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op de studenten in de geneeskunde en in de wis- en natuurkunde, die vóór den 1 October 1851 op de rol der studenten aan eene der hoogescholen of het athenaeum te Amsterdam of te Deventer zijn ingeschreven.

— De minister van marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat van buiten bij het inkomen der *Kromme Balg*, tusschen het eiland Ameland en den Abt, uit hoofde van het aldaar aanwezige welzand, waardoor geene steekbakens geplaatst kunnen worden gehouden, gelegd is eene zwarte Boei, in eene diepte van 30 palmen, met laag water in peiling: de toren van Hollum te Ameland N. O. t. N. ½ Noord, en de aldaar reeds liggende zwarte Ton N. t. O. per miswijzend kompas.

— Het *Prov. Blad* no. 123 bevat een besluit van HH. Ged. Staten, waarbij ter kennis der gemeente-besturen gebragt wordt eene missive van HH. Ged. Staten van *Drenthe*, houdende mededeeling, dat door den gemeente-raad van Diever, onder hoogere goedkeuring of magtiging, is besloten om jaarlijks op den *vierden Woensdag* der maand October eene veemarkt in de kom dier gemeente te houden.

— In *The Hollander*, een Holl. blad in Michigan (Noord-Amerika) verschijnende, leest men een berigt van *H. de Jager*, uit Illinois, dd. 29 Junij ll., waarin de volgende namen worden medegedeeld van de geredden van het schip *William and Mary*, die in dit voorjaar uit deze provincie naar Noord-Amerika zijn vertrokken:

Oepke Bonnema, hoofd van het gezelschap; Arjen Westerhuis met vrouw; Hendrikus de Boer met vrouw; Rients Sikkema met vrouw; Bouke Graafsma met vrouw en 1 kind; Herke de Jong met vrouw en 2 kinderen; Johannes Steenstra met vrouw en 3 kinderen; Siberen Wesselius met vrouw en 3 kinderen; Johannes Tuininga met vrouw en 3 kinderen; Jan Balkstra met vrouw, beiden in St. Louis blijven wonen; Sjoerd Tjalsma met vrouw en 6 kinderen, een der kleinen is op de boot tusschen St. Louis en Galena gestorven; Jakob Kooistra met vrouw en 3 kinderen, K. is in de stad Nassau overleden; Bart van der Veer, J. Haagsma, Jan Jansen, Tjipke Algera, Jelle Gersema, Pieter Salverda, Derk Zewigt, Hendrik Rienks, Biense Rienks, Sjoerd Bekius, Gerrit Molenaar, Derk Kuiken, Cornelis Ploegsma, Bertus Hofstra, Jan van der Ploeg, Pieter Tal, tusschen Bahama en Nassau overleden, Maarten van der Ploeg, Hendrik Kas; Pietje Hollander, Sietske Heemstra, Grietje Jansonius, Metsje van der Ploeg, Maartje van der Schaaf, Boutje van der Ploeg.

— Men verneemt, dat, ten gevolge van de reclame van den bevelvoerder van de Nederl. schooner *de Gouverneur van der Eb*, Z. M. fregat *de Prins van Oranje* bevel heeft ontvangen, om zich onmiddelijk naar Bahia te begeven.

— In de *Amsterdamsche Courant* leest men: »Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen, dat voor de op den 29 dezer alhier te openen tentoonstelling van bouwmaterialen, niet alleen reeds onderscheidene voorwerpen ter expositie zijn ingezonden, maar ook belangrijke toezeggingen zijn gedaan, zoo van binnen- als buitenlandsche nieuwe materialen, waarvan de kostelooze overbrenging, heen en terug, door de directien van onderscheidene voorname middelen van vervoer op de meest heusche wijze is toegestaan.

Het nut dezer tentoonstelling zal, naar wij vernemen nog worden vergroot, door het houden eener vergadering van de *Maatschappij tot bevordering der bouwkunst*; wij hopen daarom dat onze fabriekanten en handelaars in bouwmaterialen, en allen die iets tot bevordering van het goede doel kunnen bijdragen deze gunstige gelegenheid niet zullen verzuimen."

BEETGUM. Tot predikant der Herv. Gemeente alhier is door floreenpligtigen benoemd en door den Kerkenraad beroepen, den WelEerw. Zeer Gel. Heer *J. Alingh Prins*, predikant op Kamper Eiland.

Fragment uit een' Brief,

gedagteekend PARAMARIBO, 30 April 1853, over de SLAVERNIJ, aan den Predikant VOORHOEVE te Harlingen.

Ofschoon ik geen oogenblik twijfel aan de vervulling van het apostolisch woord: God alles in allen, ben ik er toch zeker van, dat er van onzen kant veel kan en moet gedaan worden, zal 't spoedig zóó wezen. En dit staat vast bij mij, zoo lang de slavenstand en slavernij bestaan, wordt de zaak niet bespoedigd, maar wel stellig vertraagd. Die stand toch trekt een scherpe grenslijn tusschen menschen en menschen, waardoor in plaats van toenadering en verbroedering afkeer en verwijdering geboren worden, die, zelfs bij oppervlakkige beschouwing van 't Christendom, onbestaanbaar en ongeoorloofd zijn. Neen! zoolang die stand blijft bestaan, zal 't Rijk onzes Heeren niet in bloei en wasdom toenemen. 't Is waar, Surinaamsche slavernij is niet dat huiveringwekkende, dat gij er u van zoudt kunnen voorstellen en niet zoo verschrikkelijk en gruwelijk als in 't begin dezer eeuw en vroeger, maar toch is en blijft zij een staat van vernedering van de eene zijde, en van despotisme aan den anderen kant. Een staat, waardoor de een toch altijd aan de grieven en luimen, om geen andere uitdrukking te bezigen, van anderen onderworpen blijft. Zij staan, ja, onder de wet, maar eene wet, bekend onder den naam van *slaven reglement*, dat met onze gewone wetten niets gemeens heeft. De slaaf wordt eerst dan naar onze wetten behandeld, als hij brand sticht, moord pleegt of iets dergelijks. Dat slaven-reglement schrijft den meester voor, wat hij verpligt is te geven, hoe hij omtrent zekere feilen of mishandelingen opzigtens zijne slaven moet boeten, en hoe ver hij mag gaan in de uitoefening van huiselijke tucht. Terwijl het tevens inhoudt, hoeveel een slaaf moet werken en hoe hij gestraft kan worden. De handhaving dier wet is toevertrouwd aan den Procureur-Generaal. Overigens kan een slaaf nooit voor den regter als getuige gehoord worden tegen over den blanke; een wettig huwelijk aangaan is hem ontzegd; een vaderschap bestaat er niet, derhalve een huisgezin in den waren zin des woords heeft hij niet. Door omstandigheden kan hij op eens verplaatst worden naar elders. De slavin mag krachtens de wet niet van hare kinderen gescheiden worden door afzonderlijk verkoopen of verplaatsen naar eene andere plantagie. Of echter de Surinaamsche vindingrijkheid in deze niet krachtiger is dan de wet, laat ik daar. Men kan immers de moeder manumitteren! (*vrijlaten*) welnu! dan maakt de manumissie (*vrijlating*) reeds scheiding tusschen haar en hare kinderen. Zij is vrij, hare kinderen zijn slaven.... en deze moeten den meester volgen. Of omgekeerd, de dochter werdt gemanumitteerd, en de moeder en de overige kinderen blijven in den slavenstand. Van nu aan is zij, o jammer! blootgesteld én aan de luimen des meesters én aan de minachting harer dochter, die niet weinig trotsch is op hare vrijheid en nu in hare moeder een *iets* beschouwt, minder dan zij. Immers de slaaf is een *iets*, geen *iemand*, een *ding*, geen *persoon.* Van alle vrije schepselen zegt men *personen* of *menschen* — van slaven *koppen.* Zij worden verkocht niet anders dan een koe of paard, waarvan men allerlei goede eigenschappen opgeeft. Zij worden even als een huis of stuk land voor de bevoegde magt af- en overgedragen. Het eigendomsregt gaat van A tot B over. Houdt gij een slaaf schuil gij zijt strafbaar even als de heeler van gestolen goederen. Bestaat er dan nog niet een *slavenhandel?*....

Gij vraagt inlichtingen omtrent hunne *behandeling.* Die is ongelijk; dit hangt veel af van den slaaf zelven, zoowel als van 't hoofd en hart des meesters. Gelijk onwil, luiheid, oneerlijkheid enz. bij den een, zoo zijn bij den ander willekeur, gebrek aan of gemis van Christelijken zin oorzaken tot meer of minder straffen. Dit echter is zonderling, dat Jood en gemanumitteerden, later in 't bezit van slaven gekomen, hun volk veelal het wreedaardigst, althans het minst menschelijk behandelen. Ofschoon 't waarheid is, dat de slaaf niet meer gefolterd of als een stuk wild doodgeschoten wordt, ofschoon men hem om 't wegloopen te verhinderen, niet staande voets verminkt of 't been amputeert, zoo als weleer, — zijn spaansche bok, zweep en tamarinde-roede hier nog geen versleten kunsttermen of strafmiddelen buiten practijk, zij worden gebruikt zoowel voor slaven als slavinnen. Ons piket d. i. bij de wet aangewezen strafplaats gewaagt er gedurig van. Zelfs enkele huisgezinnen in de stad staan op

van *huiselijke tucht*, zoo als het heet, berucht wegens zweep en tamarinde-roede. Mijn oogen en ooren zijn er meermalen getuigen van geweest, terwijl 't mij volslagen onmogelijk was het te verhinderen. De wet permitteert die huiselijke tucht.

Men gevoelt, dat de tijd der emancipatie niet verre af is of zijn kan. Maar hoe de emancipatie bewerkstelligd? Zoo maar op eens haar geproclameerd?.... Waarlijk, dan is, zoo als wij gewoon zijn te spreken, Suriname verloren! dan wordt Suriname een woestijn en een roof- en moord-hol. De neger is lui; werkeloosheid is in zijn oog vrijheid. Wordt de geëmancipeerde massa door eene *toereikende* militaire magt, daartoe vooraf door de noodige ammunitie gezonden, in ontzag en bewaring gehouden, zoodat zij in de stad of op naburige, ja op alle plantagies niet stelen of moorden kan, zij zal zich in bosschen begeven en van den overvloed van boomvruchten, visscherij en jagt zich generen. Kleederen behoeft zij niet; 't klimaat en de overgroote vruchtbaarheid zijn in haar voordeel. Bij schaarschte of gebrek zal zij zich op de plantagies wagen, om door list en geweld in hare behoeften te voorzien. Vrijwillig, voor een bepaald dagloon werken?..... valt niet in het karakter van den slaaf. Hij beseft er de waarde, hij doorziet er het nut niet van. De ondervinding leert het, hoe menig gemanumitteerde te dezen opzigte denkt en oordeelt. Het spreekt van zelf, dat er uitzonderingen zijn. Maar *primo* zijn zij schaarsch, en *secundo* is het met de zoodanigen ook nog, zoo als het is.

Van waar dat verschijnsel? een Neger is, als men let op den toestand, waarin hij tot nog toe over 't algemeen verkeert, niet veel meer dan een aap, d. i. hij is niet ontwikkeld. Hij heeft wel aanleg, hij kan wel iets leeren en verrigt zijn werk, maar zweep en tamarinde, geen overtuiging, lust of ijver zijn zijne drijfveeren.

En toch is hij te ontwikkelen. Van waar anders de zoogenaamde dres-neger? d. i. Chirurgijnsjongen. Immers verbanden leggen enz. verrigten zij in de hospitalen van geneesheeren in de stad en onder de slavenbevolking op de plantagie. Ja, bij afwezendheid van een medicus op de plantagie, bereiden zij geneesmiddelen en dienen dezelve toe. Een negerjongen hoort naauwelijks een of andere wijze, of hij fluit haar *zeer* spoedig na. De muzijkanten op danspartijen, algemeen in gebruik, zijn slaven, die een tal van melodyen spelen, zonder een enkele muzijknoot te kennen; alles op 't gehoor af. Er zijn timmerlieden, schrijnwerkers, kappers, huisbedienden, waaronder die Engelsch of Hollandsch of ook beiden spreken zonder dikwijls een letter te kennen. Zelf op de plantagies heb ik een zucht tot opschik en prachtliefde gezien bij de negers en negerinnen in hunne kleeding, die verbaast en aantrekt; waaruit hun schoonheidsgevoel luide spreekt en doorstraalt.

Zoo lui de Neger is, zoo slim en sluw is hij tevens. Die hem stomp, die hem dom noemt, kent hem niet. Dat is over het algemeen het ras niet. 't Is wel onwetend en onkundig ten gevolge van gebrek aan opvoeding en beschaving — 't is wel diefachtig ten gevolge van luiheid aan de eene, en de overtuiging aan de andere zijde van 't anders nooit te kunnen krijgen; maar dom en stomp is de neger niet. Hij is onwillig en koppig, soms wraakgierig; maar waar tamarinde-roede en zweep aan de orde van den dag zijn, raakt alle edel en hooger gevoel onderdrukt, ja wordt vermoord. Eilieve! let eens op het kind van Europa, dat alle dagen slagen krijgt, wat wordt het er, wat komt er gewoonlijk van teregt? . . . . Slaan en eeuwig slaan is 't middel niet om op te voeden. En als nu een slavenvader zijn eigen kind moet slaan op last des meesters, soms om 't nietigst vergrijp — of als een slaaf om een klein verzuim gekastijd, steeds gekastijd wordt, zou dat de weg zijn, om willig, beleefd, voorkomend, vriendelijk te blijven of te worden? Wreken gaat moeijelijk voor den slaaf, maar vergeten wat hem of den zijnen wedervoer, is waarlijk in de gegevene omstandigheden niet van hem te vergen. Zulke slagen komen te zeer aan, om de hand te kussen, die ze toebrengt. Buitendien wie is beleefd tegen een slaaf? . . . . 't is immers, al is hij christen, die — doch genoeg! Ziedaar een en ander over den slaaf. Zulke menschen in 't bezit der vrijheid te stellen, is een punt, dat rijpe overweging verdient. Zoo als de zaken nu staan, is de vrijheid voor hen wat een scherp mes in de hand van een kind is, gevaarlijk voor zich zelven en gevaarlijk voor anderen. Maar even als het kind het gebruik van 't mes moet leeren kennen, om dat het later er niet buiten kan en moet hanteren, zoo moet de slaaf leeren wat *vrijheid* is en waar zij hem toe dienen moet. Zóó kan 't niet blijven. De slavenstand heeft tot schande van den christennaam reeds te lang bestaan, dan dat wij het tijdvak van voortduring zouden rekken. Er moet *gehandeld* worden. Het gedurig wegloopen hier en daar van enkele personen en geheele ploegen toont duidelijk genoeg, dat in de borst van den slaaf de vrijheidszucht ontwaakt en slechts met moeite te onderdrukken is. Ondanks de strenge strafgerigten omtrent de opgevangenen, is die desertie niet opgehouden, ja zij neemt toe. 't Is bijna een; geef mij mijn vrijheid, of ik zal haar trachten te erlangen!

De beantwoording van 't: *hoe moet men emaniciperen?* heeft mij reeds uren peinzens en nachtrust gekost. Dit staat vast. Zonder schadeloosstelling denke men er niet aan. Want hoe men over slavenstand en slavernij oordeele, de slaaf is op eene door de wet geregtigde wijze eigendom van zijn meester geworden.

Mij is het volgende het beste en geschiktste voorgekomen. Onder billijke, bij de wet vastgestelde of liever vast te stellen schadevergoeding verklare men op één oogenblik vrij alle mannelijke en vrouwelijke *huisbedienden*, die als zoodanig op het slaven-register zijn aangeschreven. Dezen aan het stads- en huiselijk leven en de werkzaamheden er van gewoon, zijn daardoor in de gelegenheid om voor geld even als in 't vaderland een meester of vrouw te dienen. Zoo doende zullen de ongehoorde zware bedieningsloonen, die men nu voor gehuurde slaven betaalt, van zelve verminderen. Want in plaats van eenige weinige centen 's weeks, gelijk zij nu ontvangen, daar bijna alles in de beurs van den eigenaar komt, kunnen zij voor zich zelven meer genieten. Bijv. nu verdient zoo iemand 32 tot 50 centen daags en 50 centen kostgeld in de week. Van die gelden competeren den slaaf 50 centen kostgeld en voor elken zon- en feestdag zooveel als hij op een dag verdient. Het meerendeel is dus voor den eigenaar, die hem daarvoor kleedt en geneeskundige behandeling verschaft. Is hij nu daarentegen vrij, dan kon hij eigenaar wordende van zijn daghuur, voor minder loon werken en inderdaad grootere voordeelen genieten, ⅞ dier personen zullen zulk een leven verre verkiezen boven dat in de bosschen.

Onmiddelijk rigtte men op *volksscholen*, waar men in 't Neger-Engelsch onderwijs geeft; voorts *bewaarscholen* voor de massa kleine Negers, die nu tot ballast op straat rondslenteren en allerlei baldadigheid uitrigten. Men zorge voor schoolboeken in 't Neger-Engelsch, als *hier* noodig zijn; de Hollandsche, zelfs voor de eerste jeugd, zijn ondoelmatig. Wij zijn hier te Suriname in eene gansch andere positie als in Nederland.

Uit die gemanumitteerde stedelingen zal van zelve, welligt spoedig, eene nieuwe bevolking ontstaan, die naar hoofd en hart ontwikkeld, aan *trouwen* zal gaan denken, waardoor de immoreele Surinaamsche huwelijken (leven met eene huishoudster, om haar door eene andere te doen vervangen, als zij den meester niet langer behaagt) meer en meer zullen verdrongen worden. Daarop late men volgen de emancipatie *der plantagie-negers*, hetzij districtsgewijze, hetzij in massa. Men bevordere inmiddels het sterkst de landverhuizing en kolonisatie herwaarts, opdat bij onwilligheid der gemanumitteerden de cultuur niet verwaarloosd worde, die voor als nog de levensbron der kolonie is. Men stichtte scholen en kerken en brenge zooveel mogelijk alles onder *onze* kerk.

Een punt nog: *hoe* de schadeloosstelling tot stand gebragt, vraagt gij; dat weet ik niet. Maar bedrieg ik mij niet, dan is dat niet van mijne competentie, maar behoort bij de hooge Regering. Veelligt en 't spoedigst door eene belasting of vrijwillige bijdrage; misschien kon men beiden vereenigen. Ik denk aan de geldleening onder den Minister *van Hall*. In alle gevallen niet zonder God. *Schrijve men eens een* BIDDAG *uit, en zie men eens wat de collecten opleveren*, op onteigening kan geen zegen rusten, op afkoop wel. Die collecten moeten strekken tot vrijkoop der slaven. »*Beproeft het eens Broeders!* wilde ik allen wel toeroepen; 40,000 gebondenen telt Suriname. Maar er is immers toch nog geld in Nederland en er zijn immers nog zielen vol liefde jegens God en menschen?"

Stedelijk Gymnasium te Franeker.

Aan belanghebbenden, ook buiten deze stad, wordt ter kennis gebragt dat de LESSEN aan boven voorn. Gymnasium een aanvang zullen nemen op Dingsdag den 16 Aug. e. k. — en dat het examen tot toelating van nieuwe Leerlingen zal gehouden worden op Maandag den 15 Augustus, 's morgens 12 uren, terwijl men zich tot nadere inlichtingen vooraf kan vervoegen bij den Onderteekende

Franeker,
[illegible] 1853.

Dr. P. H. F. JUNIUS,
Rector van voorn. Gymnasium.

Opgave der Prijzen en Aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 5 Augustus aan de Stadswaag te Leeuwarden.

PRIJS: Boter, *f* 39.25.
» Kaas, *f* 21.00 à *f* 30.00.

AANVOER:
1209/4, 250/8 en 102/16 vaten.
13,520 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 6 Augustus 1853.

NEDERLAND.

Werk. Schuld	2½ pCt.	63 3/16	63⅜	63 3/16
Dito dito....	3 »	76⅜	76½	
Dito dito,...	4 »	94⅝	94⅛	94⅝
Amort.-Synd.	3½ »			
Handel-Maats.	4½ »			

FRANKRIJK.

Obligatien....	3 pCt.	

RUSLAND.

Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	108⅝		
dito dito 1828/1829	5 »			
Dito bij dito..	4 »			
Geldl. te Londen	4½ »	99½	99¾	99½

SPANJE.

Obligatien.....	1 pCt.	22 13/16	22⅞
»	3 »		
» Binnenl. à 6/m	3 »	42¾	
Coupons Bewijzen.....		6 5/16	

PORTUGAL.

Te Londen....	3 pCt.	38 9/16	39	38¾
» Uitg.		16⅜	16⅝	

OOSTENRIJK.

Metaliek.......	5 pCt.	81⅞	82 1/16
» 1852...	» »		
» (nieuwe)	2½ »	42¼	
» » 1851/52	» »	42 3/16	
» » Amst.	5 »	94¼	94 5/16

Metal. La. B. 5 pCt. 94¼, 5/16; Braz. 4½ pCt. 97¼; Mexik. 25 11/16, 13/16, 11/16; Gren. Uitg. 9⅛; Portug. 5 pCt. 41¾; Dito 4 pCt. 38¾.

Zondag den 7 Augustus.

Integralen 63½; Spaansche 1 pCts. 22 15/16, 23, 1/16; Binnenl. 3 pCts. 42 15/16, 43; Bewijzen Coup. 6 7/16, ½; Amortis. 5 3/16; Portug. 5 pCts. 41 11/16; Dito 3 pCts. 38¾, 13/16, ⅞; Dito Uitgest. 16¾; Belgie bij Rotschild 2½ pCts. 52¾; Metaliek 5 pCts. 82, 1/16, ⅛, ¼; Dito 1851—52, 81⅞, 15/16, 82, 1/16, ⅛; Mexik. 25 13/16; Dito Onbep. 25 3/16.

Bij geanimeerde affaire in Spaansche, Portug. en Oostenr. fondsen was heden de stemming over het algemeen gunstiger.

CORRESPONDENTIE. — De schrijver van het ontvangene uit W. gelieve zijn naam bekend te maken, wanneer aan het verzoek zal voldaan worden.
RED.

*** Ondertrouwd, den 31 Julij 1853:
S. W. VISSER, *van Gaastmeer*, en
C. A. VISSER, *van Heeg.*
Strekke tot algemeene kennisgeving.

*** Ondertrouwd te Midlum, den 7 Augustus 1853:
F. FEIJTAMA TJALLINGII, *van Harlingen*, en
J. HUIDEKOPER.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd te Harlingen, den 3 Augustus 1853:
K. G. EIJZENGA, *van Leeuwarden*, en
M. VAN SLOOTEN.

*** Getrouwd:
Sneek, den 5 Augustus 1853.
L. SCHUIJT KORVER,
Luit. ter Zee, 1ste kl., Ridder der M. W. O., en
E. AMENT, Wed. A. T. STAM.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER J. STHEEMAN, geliefde Echtgenoote van
Kollum, den 31 Julij 1853. DR. W. SWART.

*** Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER G. L. MOOI, geliefde Echtgenoote van
Heerenveen, den 31 Julij 1853. W. M. MOLLEMA.

*** Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER M. W. BROUWER — VERKOUTEREN.
Oudkerk, den 1 Augustus 1853.

SNEEK, 3 Augustus 1853. Heden nacht tegen half twee, beviel door Gods goedheid voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER CATHARINA HAGA, hartelijk geliefde Echtgenoote van
Eenige kennisgeving. J. DE STOPPELAAR BLIJDESTEIJN.

*** Heden beviel van eenen ZOON, K. BLEEKER, Echtgenoote van
Leeuwarden, 4 Augustus 1853. B. PLANTENGA Tz.

*** Bevallen van een' ZOON VOGELTJE VAN DAM, geb. ZELLE.
Leeuwarden, den 5 Augustus 1853.

WITMARSUM, den 6 Augustus 1853. Bevallen van eene DOCHTER GEERTJE TACOMA, Echtgenoote van
B. J. v. D. WAL.

*** Heden overleed aan eene korte doch hevige ziekte, onze jongste Dochter MARIA LOUISA, bijna 12 jaren oud.
Leeuwarden, 27 Julij 1853.
H. E. FEENSTRA.
I. A. FEENSTRA — BUIJN.

*** Heden overleed ons jongste Dochtertje ANNA. Slechts 7 maanden mogten wij ons in haar bezit verheugen.
Leeuwarden, den 28 Julij 1853.
G. TEN CATE Tz.
G. TEN CATE — TACONIS.

DOCKUM, den 31 Julij 1853. Heden overleed ons geliefd jongste Kind PAUL WILLEM, ruim vijf maanden oud.
Dr. J. H. WARREN.
W. S. FOCKEMA.

*** Heden overleed na eene kortstondige ongesteldheid, in den ouderdom van bijna 28 jaren, JEAN BAPTISTE BRAAMS, zeer geliefde Zoon van
Harlingen, den 31 Julij 1853.
P. A. BRAAMS, en
E. MOLLEMA.
Eenige kennisgeving.

*** Het behaagde heden den vrijmagtigen God, onze geliefde veel belovende oudste dochter JOHANNA van ons weg te nemen. Eene uitterende ziekte maakte een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven, in den bloeijenden leeftijd van 17½ jaar.
Sneek, den 2 Augustus 1853.
G. MINK.
GRIETJE MENGERS.

*** Op den 2 Augustus 1853 overleed te Leeuwarden in den ouderdom van ruim zestig jaren, de Heer Mr. JENTJE CATS, EPEUSZOON, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, oud Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Vice-President van het Hof van Friesland.

*** Het heeft den vrijmagtigen God van leven en dood behaagd, heden morgen 7 uur heel onverwacht, doch na eenige weken ongesteldheid, door den dood van mijne zijde weg te nemen, mijn waarde Echtgenoot en onze 8 Kinderen en Behuwddochter zorgdragende Vader, JACOB BOORSMA, in leven Uurwerkmaker, in den ouderdom van ruim 50 jaren. Ik ondervind thans wat het zegt, vleesch kan geen vleesch missen, en te meer, dewijl onze vereeniging gesterkt wierd door een zin en een gevoelen, aangaande Gods getuigenis, omtrent de behoudenis onzer zielen buiten ons zelven te zoeken en te vinden in den Heere Jezus.
Dockum, den 6 Augustus 1853.
C. VAN DER MEI.
Wed. J. BOORSMA.
Vrienden en Bekenden buiten de stad gelieven deze voor algemeene kennis aan te nemen. De affaires blijven op denzelfden voet continueren.

*** Heden avond ten 11 ure wierd ik zeer onverwacht in den diepsten rouw gedompeld door het afsterven van mijne hartelijk geliefde Echtgenoote MARTJE EERDMANS, in den jeugdigen leeftijd van ruim 28 jaar, waarvan ik vijf jaren met haar in den genoegelijksten echt was vereenigd, mij nalatende twee Lievelingen, waarvan het jongste slechts drie uren beleefde.
*Sneek, den 7 Augustus 1853. J. VAN GORKUM.
Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 2 Augustus tot en met den 8 Augustus 1853 aangegeven: 14 Geboren, 8 Overleden, Gehuwd 1 paar.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEEUWARDEN, gedenken aan de minst aannemenden te besteden, de levering van:

1°. 1560 tonnen BAGGELAAR TURF, eerste soort.

2°. 345 tonnen DITO, 2de soort.

3°. 1509 tonnen ONDERGRAVEN TURF van Haulerwijk, 2de soort 3de klasse, en

4°. 1100 tonnen LANGE TURF, — alles volgens in te dienen monsters, en zulks op Voorwaarden en Conditien, daarvan ter Secretarie ter lezing liggende.

De Biljetten van inschrijving met de monsters (ten minsten tien turven bevattende) moeten worden ingezonden vóór den 21 Augustus e. k., terwijl tevens in het biljet melding zal moeten worden gemaakt van het Veen, waaruit de turf afkomstig is.

Binnen tien dagen na gemeld tijdstip, zal aan dengenen, aan wien de leverantie wordt toegekend, daarvan kennis worden gegeven.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 8 Augustus 1853. J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
S. W. TROMP, *L. S.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE SLOTEN, maken bekend, dat de JAARMARKT of KERMIS aldaar, bij besluit van den Raad dier Gemeente van den 13 November 1852, goedgekeurd door HH. Gedeputeerde Staten der provincie Friesland, bij besluit van den 10 Januarij 1853, no. 6, (Prov. Blad no. 6), voor het vervolg is vastgesteld op den tweeden DINGSDAG in de maand September en twee volgende dagen, en dat dezelve alzoo dit jaar op *DINGSDAG, WOENSDAG* en *DONDERDAG den* 13, 14 en 15 *September* invalt.

Sloten, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 6 Augustus 1853. S. H. VISSER, *L. B.*
De Secretaris,
J. RUARDI.

DE GECOMMITTEERDEN van de te stichten bepoldering ten Noorden onder Achlum, presenteren te besteden, op Zaturdag den 13 Augustus e. k., des namiddags 2 ure, in de Herberg aldaar: P. m. 5500 el SLATTEN of OPGRAVEN van MOLEN-TOCHTSLOOTEN.

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Harlingen, zal, op Woensdag den 10 Augustus 1853, provisioneel, en den 17 dier maand finaal, telkens des avonds ten 7 ure, te Harlingen in het Logement *Friso*, publiek tegen genot van strijk- en verhooggelden verkoopen:

1. Eene zeer ter nering staande WINKELHUIZINGE met ANNEXEN, bij de Havensbrug te Harlingen, wijk H, no. 232, Kadaster sectie A, no. 2025, groot 1 roede 74 el; door de Wed. *Lolke Wessels IJlstra* als mede-eigenaarsche en anderen bewoond.

2. Eene HUIZINGE met ANNEXEN, in de Nieuwstraat aldaar, wijk D, nos. 99 en 108, Kadaster sectie A, nos. 825 en 826, groot 70 el.

Beide perceelen te aanvaarden op den 12 Mei 1854 en breeder bij Billetten omschreven.

HOEDEN, PETTEN ENZ.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Dingsdag den 16 Augustus 1853, des namiddags 2 uur, ten huize van den Heer *J. van Marcke* aldaar, door kwitering der affaire, verkoopen: MANS HOEDEN en PETTEN, eenige VIOOLEN en andere MUZIJKINSTRUMENTEN, SCHRIJFBEHOEFTEN enz., MANGEL en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Te bezigtigen op den dag van den verkoop, des voormiddags van 10—12 uur.

TE HUUR:

Het rojale geheel VRIJE BOVENHUIS over het Waagsplein, lett. G, no. 4, bevattende onderscheidene Vertrekken en gerijfelijkheden, door wijlen den Heere *E. Roorda* bewoond geweest; aanvaarding 12 November e. k., of bij onderlinge schikking.

Leeuwarden, 8 Augustus 1853. H. G. BORN.

Uit de hand te koop:

p. m. 9000 VLASSCHOVEN, bij FOKKE ANTONIDES, te Veenwouden.

Ondergeteekenden voormalige Directeuren van het Begravenisfonds: *Heilsame Voorzorg*, hebben bij vertrek van P. M. KESLER, te Leeuwarden, tot Directeur-Boekhouder benoemd den Heer K. T. KINGMA, te Deinum; kunnende ieder lid die vermeent daarop iets te hebben aan te merken, door middel hunner Boden, zich met *franco* brieven aanmelden vóór den 17 Augustus 1853, bij K. T. KINGMA, bovengenoemd.

W. T. H. MATTIJSSEN.
T. WIARDA.

De Ondergeteekende maakt hiermede aan zijne begunstigers bekend, dat de ORDINAIRE TABAK, (zwart wapen) 2½ Cent de 5 Ons is verhoogd.
Sneek, den 5 Augustus 1853. S. SIJBESMA.

Aan Heeren Houthandelaars wordt berigt, dat J. C. C. PARNEMANN, te Brevik in Noorwegen, thans ruimschoots voorzien is van boven- en nederlandsche VUREN ZAAG- en zware WORTELBALKEN, alsmede alle soorten GREENEN HOUTWAREN, SPEEREN, JUFFERS enz, alles prima kwaliteit.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN *MARMEREN SCHOORSTEENMANTELS* etc. etc., buiten 't Hoogend, te Sneek.
COOL & GREVE, *Steenhouwers.*

Er heeft weder eene belangrijke genezing plaats gehad van eene wond in het been,

DOOR DE ZALF EN PILLEN VAN *HOLLOWAY*.

Andries Melton, Stalknecht van beroep, te Burton woonachtig, brak, nu twee jaren geleden het scheenbeen. Er ontstond eene hevige ontsteking aan, welke alle pogingen om dezelve te verwijderen, verijdelde. Vervolgens kwam er eene diepe wond aan de scheen, welke, niettegenstaande alle mogelijke heelkundige middelen niet kon genezen worden, zoodat eindelijk de wond dermate gevaarlijk werd dat zijn Chirurgijn van gevoelen was dat het been moest afgezet worden. De lijder die echter daartoe niet wilde overgaan, besloot toen om het eens te beproeven met de Zalf en Pillen van *Holloway*, en werkelijk is bij thans door het gebruik derzelve volmaakt genezen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; den Heer S. G. SWART, te Gorredijk; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Harddraverij te Weidum.

Met vereischte toestemming gedenken de Kasteleins en eenige Liefhebbers, op den 15 Augustus 1853 door driejarige Paarden te laten Verharddraven en vrij te vereeren, bij S. BANGMA:

EEN FRAAI CHAISTUIG.

En den 16 Augustus bij JOUKE FOPMA, met Paard en Chais, door Paarden die niets hebben gewonnen, (uitgezonderd driejarige), om

EEN FRAAI GEWERKT STUK ZILVER.

Alle Paarden moeten tot genoegen der Keurmeesters zijn.
Aangifte vóór 's middags 12 uur.

VOORLOOPIG BERIGT.

Met toestemming van het E. A. Bestuur, zal de gewone HARDDRAVERIJ te *BEETGUMERMOLEN*, gehouden worden op den 23 Augustus e. k.

Twee TIMMER- en METSELAARSKNECHTEN, hun werk goed verstaande, niet onbekend met het Molenwerk, kunnen dadelijk werk bekomen bij K. J. REIDSMA, te IJsbrechtum.

Twee VERWERSKNECHTEN, kunnen dadelijk werk bekomen bij F. D. [illegible]KEMA, te Akkerwoude.

Een BAKKERSKNECHT, Protestantsche Godsdienst, bij tijden als Meesterknecht kunnende werken, vooral getuigschriften van goed gedrag kunnende toonen, in het Boereland niet onbekend, kan terstond eene vaste dienst bekomen in eene niet zeer drukke Bakkerij en kleine huishouding. Men vervoege zich in persoon op Maandag of Donderdag, Zondags niet, bij P. M. KRAMER, Bakker te Gauw.

Bij G. T. N. SURINGAR, Boekhandelaar te Leeuwarden, is verschenen:

I. GEREGTELIJK-GENEESKUNDIG ONDERZOEK van eene VERGIFTIGING door middel van *Arsenicum Nigrum* of zoogenaamd *muggenvergift*, door A. FRIJLINK, Med. Dr. en M. B. VOS, Chir. en Vroedm. te Leeuwarden. Benevens het RAPPORT van het GEREGTELIJK-SCHEIKUNDIG ONDERZOEK, uitgebragt door HH. J. J. BRUINSMA en E. BLOEMBERGEN, Apothekers te Leeuwarden. 75 C.

II. **PHILEMON.**

LEGENDE.

GEDICHT VAN TOLLENS.

VERSIERD MET NEGEN KEURIG BEWERKTE HOUTSNEEPLATEN EN VIGNETTEN, GETEEKEND DOOR *ROCHUSSEN.*

90 Cents.

III. **KLAARTJE.**

EEN TAFEREEL UIT DE VOLKSKLASSE.

Naar het Hoogduitsch van

MARIA NATHUSIUS.

f 0,90.

IV. **REISPENNING OP DEN LEVENSWEG.**

EEN BOEKJE VOOR ALLEN.

DOOR

C. VAN SCHAICK.

Naar aanleiding van VON HORN'S *Nothpfenning für Jedermann.* *f* 0.60.
In net linnen bandje . . . . - 0.80.

V. **SPREUKEN**

VOOR

DE SCHOOL EN HET HUISGEZIN.

EERSTE EN TWEEDE STEL.

Deze spreuken, op losse kaartjes gedrukt, zijn bestemd om als blijken van goedkeuring en ter aanmoediging of waarschuwing, van tijd tot tijd, *bij enkelen* aan de kinderen uitgereikt, en de daarop uitgedrukte spreuk verklaard, in het geheugen geprent te worden. Het *eerste* stel werd voor den vroegeren leeftijd, het *tweede* voor eenigzins verder gevorderden berekend.

Een goed woord vindt ligt eene goede plaats. In goede aarde vallende, brengt het honderdvoudige vrucht voort. Eenmaal wèl begrepen zijnde en plaats gevat hebbende, wordt ééne goede gedachte de moeder van vele andere, en strekt zij menigmaal nog in latere dagen ten leidstar en levensparool.

Ieder stel is, in een afzonderlijk etui, verkrijgbaar voor één gulden, bij stellen of twaalftallen voor 90 Cents.

Bij C. F. STEMLER, Boekhandelaar te *Amsterdam*, is uitgegeven eene tweede uitgave van de

WERELDKAART,

met en naar de laatste ontdekkings reizen, gekleurd, vernist op linnen en rollen en versierd met 160 Vlaggen der Zeevarende Natien.

Groot in volle breedte 1½ en hoog 1,10 Ned. el, ... à *f* 15.
In losse bladen (gekleurd) . . . . à - 10.

Voorhanden en verkrijgbaar behalve bij den Uitgever, bij de Boekhandelaren W. EEKHOFF, te *Leeuwarden;* C. P. MEIJER en J. OOMKENS Jz., te *Groningen*, en verder alom te ontbieden.

Bij den Boekhandelaar J. D. DOORMAN, te *Utrecht*, verschijnt tweemaal 's weeks (ZONDAG EN DONDERDAG):

DE HERKAAUWER,

Politische, anti-Jezuitische Courant.

INHOUD der twee laatste nummers (14 en 17 Julij):

No. 40. De houding der anti-revolutionaire partij omtrent het wetsontwerp. — De Nederlander zegt duidelijk genoeg, dat de anti-revolutionaire partij de wet voordragt zal ondersteunen. — Wij wenschen de anti-revolutionaire partij steeds tegen Rome ter zijde te staan. — De verschijning van den Noord-Nederlander. — Hij spreekt in zijn 2de nummer volbloed Thorbeckiaansch. — Of de Grondwet ook iets wat haar vriend De Tijd betreft zal opnemen? — Het Handelsblad tegen de Amst. court. — De N. Noord-Brabanter berigt dat de welgezinde Protestanten haar om raad en voorziening vragen. — In Twente zullen de R. K. een krachtige demonstratie doen. — Welken naam zullen de R. K. aan hun partij ontnemen geven?

No. 41. Wij hebben ons in de anti-revolutionaire partij bedrogen. — De wensch ter verbreking der coalitie van het romanisme en het liberalisme. — Afkeuring van het wetsontwerp door De Noord-Nederlander. — Repliek aan Mr. Zegers Veeckens. — Waarom De Nederlander zoolang zweeg. — De stemming voor den stedelijken raad is op handen. — Kortheid en uitgebreidheid van Overijssel. — De erfgenamen van Jan Salie. — De Tijd beweert dat de »April-beroering« Nederland ten val brengt. — De buitenlandsche bladen over het wetsontwerp. — Een nieuw R. K. weekblad. — Het aanleggen van een museum van reliquiën te Rome.

DE PRIJS PER 3 MAANDEN IS:

Voor Utrecht . . . . *f* 1.50.
Franco per post . . . . . . - 1.75.

Op verlangen kan men nummers ter inzage bekomen.

De ERVEN J. J. TIJL, te *Zwolle*, verzenden heden:

P. HOFSTEDE DE GROOT,

HET ONDERWIJS, EEN VOORWERP VAN DE AANHOUDENDE ZORG DER NATIE.

Prijs 25 Cents.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.